

Türkiye
küçük
Millet Meclisleri

HAZİRAN 2017 O.P.
Raporu

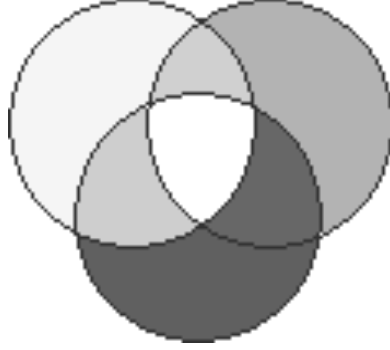

OHAL' de YAŞAMAK

www.tkmm.net

Ortak Paydalar

*** TBMM OHAL Komisyonu çalışmalarına bir an önce başlamalıdır.**

**Hazırlayan:
Yakup Kadri KARABACAK**

28 Haziran 2017

Türkiye küçük Millet Meclisleri Koordinasyonu
“Raporda yer alan görüşler TkMM katılımcılarına aittir.”

TkMM Girişimi, Uncular Cad. 28/2, TR- 34672 İSTANBUL

Türkiye neyi konuşuyorsa onu konuşuyoruz

15 Temmuz başarısız darbe girişiminden bu yana, ülke gündeminin zirvesinde yer alan bir numaralı konu değişiklikler gösterse de, *Olağanüstü Hal ilanı ve uygulamaları* bir nedenle ülke gündemi listesinin ilk sıralarından hiç düşmedi.

15 Temmuz başarısız darbe girişimi, *OHAL'de Düşünce ve İfade Özgürlüğü, AB ile İlişkiler, Terör ve Güvenlik* ve nihayetinde *Anayasa Değişikliği Referandumu* başlıkları, TMM'lerin bu yasama dönemi içerisinde ele aldığı birbirleriyle yakın ilişkili konulardı.

Bu yakın ilişki ve bağlam dışarıdan bir göz için “tekrarla sonuçlanacak bir durum gibi görünse de -bu yargının kısmen isabetini teslim ederek, OHAL süresinin uzaması, geçen dönem içerisindeki uluslararası ve bölgesel gelişmeler, katılımcıların değerlendirmelerinde aydan aya değişimler yaratmış görünüyor.

TMM'ler açısından ilkesel bir durumun altını çizerek, sadede gelelim: Türkiye gündeminde ne varsa, TMM'lerin gündeminde de o başlık(lar) olmak mecburiyetinde. Üzülerek söylemek gerekir ki, Türkiye'nin içerisinde olduğu olağanüstü şartlar, OHAL ve uygulamalarını kesintisiz bir şekilde kamuoyu ve siyasetin gündeminde tutmaya devam ediyor.

Türkiye küçük Millet Meclisleri' nin Haziran 2017 buluşmalarının gündem maddesi, "OHAL' de YAŞAMAK" oldu.

Türkiye küçük Millet Meclisleri, benzer buluşmalar için de kimi zorluklar yaratan Ramazan ayına denk gelen Haziran buluşmalarında 11 ilde toplandı.

İstanbul buluşmasına katılan **Hüda KAYA** (HDP), Haziran buluşmalarının tek milletvekili katılımcısıydı.

.....

'OHAL' de Yaşamak' tartışmasının iki ana eksen üzerinde yürüdüğü anlaşılıyor:

1- Mecburiyet mi tercih mi?

Türkiye'nin olağanüstü günler yaşamakta olduğu genel kabul görüyor. 15 Temmuz başarısız darbe girişiminin akabinde, devletin OHAL ilan etmesi, başta TSK ve devlet bürokrasisinde yaşanan ilk tasfiyeler hakkında büyükçe bir tartışma yok. Ancak OHAL uzadıkça, tasfiyeler sürdükçe, tartışma da derinlik kazanıyor.

Farklı siyasal eğilimlere sahip oldukları anlaşılan katılımcılar, OHAL süresinin uzatılmasından rahatsızlık duyuyorlar.

“15 Temmuz akabinde son derece anlaşılabilir görülen OHAL ilanı, geçen zaman içerisinde bu toplumsal desteğini kaybediyor yorumu, TkMM katılımcıları ölçeğinde savunulabilir bir iddia olarak görülüyor.”

Türkiye’de, zayıflığı katılımcılar tarafından da altı çizilen denge ve denetleme mekanizmalarının, OHAL uzadıkça etkisini daha da kaybettiğinin altı çok sayıda katılımcı tarafından çizilmiş. TBMM’nin OHAL sürecinde “fiilen” etkisizleştiği inancı var. OHAL ve Bakanlar Kurulu kararlarıyla idare etmenin “hükümetin kolayına” gelmesi anlaşılabilir(!) bulunmakla birlikte, demokratik hukuk devleti ilkeleri ile bağdaşmadığı ifade edilmiş. “İddia olunan tercihli uygulamanın” da altı çizilen “denge ve denetleme” aygıtlarının yokluğuyla kuvvet kazandığı düşünülüyor.

Sürenin uzamasına/uzatılmasına başka nedenlerle itirazı olanlar da var. Bu itirazların başında OHAL’in düşünce ve ifade özgürlüğü, gösteri yürüyüş hakkının engellenmesi, toplum ve ekonomi üzerinde yarattığı düşünülen “bilinmezlik ve öngörülemezlik” hali/baskısı sayılabilir. *Katılımcılarımızdan TkMM toplantılarında görüşlerini ifade ederken dahi çekince duyduğunu dile getirenler var.*

Daha az sayıda katılımcı ise, OHAL süresinin uzatılmasından bir rahatsızlık duyulmaması gerektiğini ifade ediyorlar. OHAL’in sıradan vatandaşların hayatında hiç bir şekilde etkisi olmadığı iddiasından hareketle uzatılmasında da bir sorun görmüyorlar.

Bu görüşteki katılımcılarımızın dayanakları, daha önceki ortak payda raporlarında detaylı olarak ifade edilen; terör, güvenlik ve uluslararası konjonktürden kaynaklı Türkiye'ye atfedilen 'özel durumlar'. Sıralı özel durumlardan kaynaklı olarak, OHAL ilanı ve uzatılışı bir "mecburiyet" olarak görülüyor.

Her iki gruptan katılımcılarımız arasında da, merkezi hükümet tarafından değil ama, taşra bürokrasisi tarafından tercihli uygulamaların yapıldığını düşünenler de var.

OHAL şartlarının merkezi hükümet tarafından da 'tercihe tabi' uygulanması iddiasında öne çıkan somut durum şöyle özetlenebilir:

"Anayasa'da açıkça belirtilmiş olmasına rağmen, hükümetin OHAL Kararnamelerini, OHAL ilan edilmesine neden olan nedenlerden farklı alanlarda kullanıyor." Rektör atamalarına ilişkin yapılan düzenleme ve güzellik merkezlerinin tıbbi personel bulundurma mecburiyetine ilişkin yapılan düzenleme, grev ertelemeleri en fazla tekrar edilen negatif örnekler.

2- Terörist mi vatandaşı mı?

Tartışmanın OHAL'in uzaması bağlamında derinlik kazanan bir diğer başlığı da 'tutuklamalar ve görevden almalar'.

Tartışmaya konu olmayan bölümü bir cümle ile özetlemek gerekirse: 15 Temmuz Darbe Girişimine dahil

olanlar, çoğunlukla da TSK mensupları bu tartışmadan varestedir. Tek istisna 15 Temmuz gecesi tutuklanan er ve askeri okul öğrencilerinin durumu ki, bu durum kamuoyu tarafından da halen tartışılıyor.

Mahkemelerde kabul edilen, çoğunlukla TSK mensuplarının yargılandığı davaların iddianameleri hiç bir katılımcı tarafından gündeme getirilmemiştir.

Kamuoyuna yansıyan davalarla ilgili belirtilen tek çekince, “yargılamaların uzatılmaması”. Bu fikirde ki katılımcılarımızın endişesinin yargılama süreleri uzadıkça hem davaların (geçmişteki benzer davalara atıfla) magazinleşebilmesi ve içeriğinin zayıflatılması hem de varsa mağduriyetlerin büyümesi olduğu anlaşılıyor. Diyerek başa dönelim...

KHK’larla görevlerinden alınan, haklarında devam eden bir soruşturma ya da kovuşturma olmayan binlerce devlet memurunun durumu başat tartışma konusu.

Görevden alınanların “hangi nedenlerle görevden alındıkları” idari olarak da belirsizlikler içerse de, görevden büyük kesiminin “FETÖ bağlantısı” olduğu iddia edilen personelden, özellikle üniversitelerde ve Güneydoğu illerinde de “başka yasadışı örgüt iktisapları” olduğu iddia edilen, düşünülen/ima edilen personelden oluştuğu şüphesizdir.

Tutanaklar okunduğunda, katılımcılarımızın *büyük çoğunluğunun* mağduriyet alanını tanımlarken kendi

dünya görüşleri doğrultusunda bu iki adacıktan birine yaslandığı açıkça görülüyor.

FETÖ soruşturmaları/bağlantısı bahsinde görevden alınanlara ilişkin devletin uygulaması gerektiği düşünülen filtre pek net değil. Ancak oldukça fazla ayak izi var; önce gerekçesi:

Bilhassa muhafazakar kesimde “Gülen Cemaatiyle” farklı nedenlerle bir nedenle teması olmuş, ancak 15 Temmuz darbe girişiminden haberdar olmayan, destek olmayan binlerce kişinin olduğuna inanılıyor. Gülen Cemaati okullarında okuyan, bankalarında hesap açan, gazetelerine abone olan binlerce memurun ve ailesinin polisiye bir çembere alınmasına yoğun itirazlar olduğu anlaşılıyor. Cemaat mensupları ya da taraftarları ve suç arasında kurulabilecek bağının belirlenmesinde kriterin ne olması gerektiğine ilişkin ise doğrudan bir tanımlamaya rastlamadık.

Bu bahisle görevden alınan binlerce devlet memurunun, aileleri de dahil edilerek kamu da ya da özel sektörde iş bulamaz hale getirilmesinin yarın başka sorunlar yaratacağı ısrarla söylenmiş.

Siyasi iradenin ve yargının, yarın ortaya çıkabilecek bu sorunu ön görerek, daha toleranslı davranması beklentisi bazı katılımcılar tarafından açıkça ifade ediliyor.

Diğer grupta yer alan görevden alınmalara ilişkin yürüyen tartışma daha az zorlu değil.

Mağduriyeti ağırlıkla bu gruba referansla açıklayan katılımcılarımız, hükümetin “fırsat bu fırsat” diyerek tüm siyasi muhaliflerini kamusal alandan tasfiye ettiğini iddia ediyorlar. Özellikle akademi dünyasında yaşanan tasfiyelerle Türkiye akademi dünyasının zaten zayıf olan yapısının, çökme noktasına getirildiği düşünülüyor. Anayasa Hukukçusu Prof. Dr. İbrahim Kaboğlu'nun görevden ihracı, bu itirazın sembolü olmuş görünüyor.

Az sayıda olmakla birlikte, (istisnai mağduriyetler yaşanmakta olabileceğini teslim ederek) katılımcılarımızdan, devletin bekası ve güvenliği için kamu kurumlarının bir nedenle “şüpheli” bulunan tüm kadrolardan temizlenmesi gerektiğini düşünenler de var. Ancak bu şüphe durumunun, bir yargı kararı olmadığı takdirde, nasıl tespit edileceği ise tanımlanamayan ikinci filtre.

Görevden alınan kamu personelinin yargıya başvuru yollarının kapalı olmasının mağduriyetleri arttırdığına ve uzatacağına inanılıyor. Birden fazla katılımcımız ise, Türkiye'nin, hükümetin bu tercihten dolayı ilerleyen zamanlarda yüklüce tazminat ödeyeceğinden oldukça emin.

Ortak Paydaya da yansıdığı üzere, farklı illerden ve farklı çevrelerden katılımcılardan işitilen “TBMM OHAL Komisyonunun bir an öne çalışmaya başlaması” çağrısına itiraz eden olmamış.

Sayılarla TkMM HAZİRAN 2017 Forum Toplantıları

Gerçekleşme sayı ve oranları:

Yapılması gereken toplantı sayısı: 14

Yapılan toplantı sayısı: 11, %78,5

Sivil Toplum katılımı:

Olması gereken sivil toplum katılımcı sayısı: 220

Toplam sivil toplum katılımcı sayısı: 82, %37,2

Seçilmişlerin katılımı:

Katılması gereken milletvekili sayısı: 77

Katılan toplam milletvekili sayısı ve oranı: 1, %1,2

Katılması gereken belediye başkanı sayısı: 11

Katılan toplam belediye başkanı sayısı ve oranı: --

Kolaylaştırıcı ağırlayan belediye sayısı ve oranı: --

Medya ilgisi:

Toplantılara katılan medya muhabiri sayısı toplam: 9

Toplantılara kim ev sahipliği yaptı?

Ev sahipliği yapan belediyeler ve oranı: 1, %9

Ev sahipliği yapan meslek odaları ve oranı: -

Ev sahipliği yapan STÖ sayısı ve oranı: 10, %91

Ev sahipliği yapan sendika sayısı ve oranı: -

Sivil toplum bileşenlerinin katılım oranları:

Katılımcı meslek odaları sayısı: 4, %4,8

Katılımcı sendika sayısı: 7, %8,5

Katılımcı dernek/vakıf/girişim sayısı: 71, %86,5

İzleyiciler:

İzleyici olarak katılanlar: 70

Kanaat Önderleri: 24

Parti Temsilcileri: 6